

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

Class No.

or
891.451

Book No.

Y 857

N. L. 38.

MGIPC—S4—38 LNL/56—22-5-57—50,000.

ଓଁ ନମଃ ବିରଜାୟେ ॥

ଧ୍ରୁବଚରିତ

ଗୀତାବଳୀ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବିରଜା ସଙ୍ଗୀତ ସମାଜର ଶିକ୍ଷକ
ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ବସୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ରଚିତ ଓ ପ୍ରଥମବାର ପ୍ରକାଶିତ ।
ଯାଜପୁର, କଟକ ।

PRINTED BY M. L. MAHARANA.
UTKAL PRESS, 8, ST. JAMES SQ. CALCUTTA.
1921.

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୪ ମାତ୍ର ।

କ୍ଷେତ୍ର ପୁସ୍ତକାଳୟ ଆମ୍ଭର ସ୍ଵାଗତ ଦେଖି ସମ୍ମତ କରିବେ ।

ବନ୍ଦାପନା ।

ସ୍ତବ ।

ଜନନି ବିରଜେ ଗୋରାଜ ହୃଦ ସରୋଜେ
ପ୍ରଜକଟ୍ୟ କୁମୁମ କୋକନଦ ପଦରଜେ
ଗୋଈ ଅନ୍ତର ମଳି ଦଳି ଦିଅ କର ବିଜେ

ତୁହି ମୋ ଗରବ ମାନ

ତୋ କଲେ ବଳୀୟାନ

ବାମନ ଅବିଷ୍ଟନ ଲୋଡ଼େ ଧରି ହିଁ କରାଜେ

ମା ଠାରୁଁସିନା ମନ କଥା ଜଣା,

ପୁଅ ମନ ବୁଝେ ମା

ମା ସାର ନାହିଁ ଦୁନିଆରେ ତା ପାଇଁ

କେହି ନ ବୋଲିବେ ଆହା !

କାହିଁକା ପାଇବ ଦଗା ସାଗା ? କେହି ନ

ହୋଇବେ ସା ।

ସା ରି ଗ ମ ପ ଧ ନି ସା ରେ ସା ନି ଧ ପ ମ ଗ ରେ ସା ।

Programme.

ପ୍ରାରମ୍ଭ ।

ଉଦ୍ଦୀପକ, ଅଖି, ଇନ୍ଦ୍ର, ଉଦ୍ଦମ, ଧ୍ରୁବ, ନାରଦ,
ନାରାୟଣ ମହାଦେବ, ସପ୍ତର୍ଷି ।

ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ—କଳିକ ପାର୍ବତ ଓ ଶୂନ୍ୟ ପିତା ।

ଲକ୍ଷ୍ମଣ—କଳିକ ନାଗରାଜ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ।

ମାୟା, ସୁନାଗି, ସୁରାଗି ।

ଶୂନ୍ୟ—ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର କନ୍ୟା, ପରେ ଉଦ୍ଦମଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ।

ପିତା—ସୁରାଗିଙ୍କର ଦାସୀ ଓ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର ଶାଶୁ ।

ବସନ୍ତ ସେନା—ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର କନ୍ୟା ।

ଓଁ ନମଃ ବିରଜାୟେଃ ।

ଧ୍ରୁବଚରିତ

(ଦେଶ କାଳ ପାଞ୍ଚ ବେଦରେ ଥିଲେ, ଗୀତମାନଙ୍କର ପରିବର୍ତ୍ତନ
କରି ହୋଇ ଆସ—ବୁଦ୍ଧି ମାବୁଳା କରିବା ହେବେ ।)

(୧)

ଜାଗ ଜାଗ ନର ନାରୀ

ନିର୍ଦ୍ଦଳ ପ୍ରେମସାଗର ପୁରପୁର କର ନାଗର

ଝଲେକେ ଝଲେକେ ପଲେକେ ପଲେକେ ହାଲଇ ପ୍ରେମବାରି ।

ମାନସ ମୋହନ ଭକତଜୀବନ ନବଦାନଶ୍ୟାମ କରିଣ

ପତିତପାବନ ନିଖିଳ କୁବନ ଦୀନଜନ ଦୁଃଖ ଭଞ୍ଜନ

ଭଜରେ ରଟରେ ଗାଥରେ ଅବିରାମ

ରାପିତ ପ୍ରାଣା ରାମ

ଭକ୍ତଲେ ମିତ ଶୋକ ସନ୍ତାପ ପାଇବ ଦୁଃଖହାରୀ ।

(୨)

ନାରଦ ଓ ମୁନି ପୁରୁଷଣ ।

ସଞ୍ଜ ସାଧୁଜନ ପାଳନ କାରଣ ଦୀନରୂପେ ଦଇତାର
ନିତ୍ୟ ନିରଞ୍ଜନ ବ୍ରହ୍ମସନାତନ ଖେଳିବେ କାଳ ବିତୁରି ।
ଭେଦ ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି ବାଦ ବିବାଦ ଭେଦି ନପାରେ ଶୂନ୍ୟର
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ରିଧର ବିଶ୍ୱମୂଳାଧାର ଦହୁ ରୂପି ଖେଳ ତାହାହି ।
ଶି—ସତେ ଆସିବେ ଦେହଧରିବେ ଭାରା ହରିବେ—

ନରରୂପେ ବିହରିବେ ହରି ?

କାରିବିନ୍ଦୁ ଯଥା ହୁ ତାଣନ ସଙ୍ଗେ ଶୂନ୍ୟେ ? ଯାଏ ଭଞ୍ଜି
ଜ୍ଞାନ ଦୀପ୍ତି ଶିଖା ତାପିତ ଅନ୍ତରେ ନିରାକାର ରୂପ ଧରି—
(ବିହରଇ ହରି ବିହରଇ ହରି ନିରାକାର ରୂପ ଧରି)
ଶୀତଳ ହୋଇଲେ ପୁଣି ପଥର ହୁଅଇ ପାଣି
ତରଳ ସୁନୀଳ ଦେହଧାରୀ ।
ପାପ ତାପ ମାୟା ବିଜଡ଼ିତ ଲାଗି ବିକଶିବେ ନର ରୂପଧରି ।

(୩)

ଜୟ ଜୟ ଜୟ ଶିବିପତିଚୟ ମାନ କେତନ ହେ—
ଶାସ ଶାସ ଭାରତ ଈଶ ଶାସ ଭୁବନ ହେ ।
ପୁଣ୍ୟ କାରତ୍ତୀ ଗନ୍ଧାର ସ୍ତରେ
ହସି ହସି ଆସେ ଭାସି ମନ ସମୀରରେ
ସାମିନୀ ମଧୁର ଗୁଢ଼ିନୀ ଗାଉଛୁ ଧରଣୀ ଶିଖରରେ—
ନନ୍ଦନଦୀଗିରି ଗାଏ ଲହରୀ ଶ୍ୟାମ ବିପିନ ହେ ।

(୪)

ସରିଗଲ ମୋର ପିତା ପିତା ଭାବ ଭାବେ ପାରିଲି ନାହିଁ
ପୁଅ ଉଠୁଥିଲା ଆନନ୍ଦ କଲିକା ପୁଅଟି ପୁଅଟି ନାହିଁ ।
ଭଉଁ ଆସୁଥିଲା ଭକ୍ତ ଲ ଢାଉକା ରହିବ ପାରିଲା ନାହିଁ

ବିଜୁଳି ପରାସେ ଚମକ ଉଠିଲା

ଚହଟେ ମନ ମୋହିଲା —

ଅଭାଗିନୀ ପ୍ରାଣେ ଅନ୍ଧାର ବଢିଲା ସରଗ ହରିବା ପାଇଁ ।

(୫)

ଏ ମହିମାଳଟି ହେବ ତାହାରି ଗୋ

ମୋର ଅନ୍ତରେ ଥାନ ସାହାରି

ବେଶ ସୁବାସେ ରସ ତାହାରି ଗୋ

ଯେଉଁ ଉପକ ଗଉଁ ଗହାରି

ମଣି ମାଣିକ୍ୟ ମରମ ଧରି ଗୋ

ପାରେ ଏକା ସେହୁ ଯେ ଜହୁରି ॥

ସିନା ମାଳଟି ଦେଖୁଛୁ ସାନ

ବୁଢ଼ା ଅଛୁ ତାପଙ୍କେ ମୋ ମନ

ମୋର ମନରେ ବିନ୍ଦୁ ତାର ଗୋ

ଅଧିକାର ହୋଇବ କାହାରି ।

(୭)

ଯେ ଯାହାକୁ ଖୋଜେ ସେ ପାଏ ନାହିଁ ।
 ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏ ରୀତି ଶିଳିଚଲେ ଜଣା ଅଛଇ ।
 କେହି ଧନ ଖୋଜେ ମାନ କେହି ଭଜ ଆସନ
 କେହି ବାମନ ଶଶାଙ୍କ ଆଶେ ବଳାଏ ମନ
 ଧନ ନିର୍ଦ୍ଦନ ଗୁଣ ନିର୍ଗୁଣ ସବୁ ସମାନ
 ଯାହା ମିଳଇ ନାହିଁ ତହିଁ ନି ହୁଏ ଉଚ୍ଛନ୍ନ
 ପଛେମିତ୍ତ-ନ ମିତ୍ତ-ଦିବାନିଶି ଭାବୁଥାଏ ବସି ସୁପନ ।
 ବାସନା ବିନାଶେ ଶୋଚନା ନାହିଁ ।

(୮)

ନୀଳନଳିନ ଆଖି ତୋଲାରୀ ପଙ୍କଜମୁଖି
 ଦ୍ଵାସ ବାସ ବେଶ ବରଜ ରହିଛି ହୋଇଛି ଦୁଃଖି ।
 ପ୍ରାଣ ତୁ ଧନ ମାନତୁ ତୁ ମୁକୁତାମାଳି
 ତୋଲାରୀ ରାଜ କୁମାରୀ ହେଲା ଭକାରୀ
 ତୋ ଲାଗି ବନେ ବନେ—
 ବୁଲୁଥାଏ ନିଶି ଦିନେ
 ଆନମନେ ଅନୁକ୍ଷଣେ,
 ତୁ ଏଡ଼େ ଦଗାଦାର—କରିଲୁ ତାକୁ ପର
 ସେ ହେଲା ବୈରାଗୀ ।

(୮)

ଯହିଁ ଗଣ୍ଡି ଲହିଁ ରସ ଥାଏ ନାହିଁ
ତହିଁ ବାଲି ଯହିଁ ଦିଧାର ନହିଁ ।
ଏକା ଡେମ୍ଫ ଉପରେ ଜାଉଁଳି କୁସୁମ ଯହିଁ
କେହି ନୁହଇ ତୁଲ୍ୟ ଫାରଇ ନାହିଁ ମନ ରସାଇ ।
ଗୋଟି ଗୋଟି ବାରିବ ଶୀର ହାଲଇ
ଯୋଡ଼ ହୋଇଲେ ଜଖଡ଼ ଜାଲଇ, ବଜ୍ରମାରଇ ।

(୯)

ଯାହାର ଯହିଁ କ ମନଶ୍ଚୁପି, ଯାଉ ଭାସି
ଶେଷେ ଆସି ବ୍ରହ୍ମପଦେ ଯିବ ମିଶି ।
ଦୁନିଆରେ ଏ ଖେଳ ଦିବାନିଶି
ଶ୍ରୀକ୍ଷମ ବରଷା ବାରମାସି
କେହି ସଲଖ ଖୋଜେ, କେହି ଅଲମେ ମଜେ
କେହି କଲପେ ବସେ କେହି ପରକୁ ହସେ
କେହି ଆଲୁଅ ଗୁଡ଼ି ଅନ୍ଧାରରେ ଯାଉଅଛି ଭାସି
କେହି ଅନ୍ଧାର ଗୁଡ଼ି ଆଲୁଅରେ ଯାଉଅଛି ଭାସି
କେହି ଶୂନ୍ୟ ଦଗାଦାର
କେହି ସାଧୁ ସଦାଶୁର
ଆସିବ ଜୀବନେ ଦିନେ ହେବ ଏକାକାର
ଆପଣାପର, ଭେଦ ଦିଗୁର, ହୋଇବ ଦୂର
ଭାଇ ଭାଇ ଯିବେ ମିଶି ।

(୧୦)

ଜଗତରେ ଯେତେ ଖେଳ ଗୁଡ଼ିକ
 ତାର ମନ ତୁମ କୁଟକପଟ ନଟ ନଟନାୟା—
 ସବୁନାଟ ତୋହରି ।

ସୁଖ ଦୁଃଖ ଶୋକ ଶୀରତି ବେଉବ
 ତୋର ଶୁଣେ ନର କରେ ଅନୁଭବ
 ତୋର ଯୋଗୁଁ ଜଣେ ଲୋଭର ପିୟୁଷ
 କାଳ ନୁହ ପିଇ ଆନ ଯାଏ ମରି ।
 ଗୋପଲୀଳାକେଳା ପରି ଗୋପନରେ
 ରହି ତଳାହୁଁ ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ନରେ
 ଖିଜୁଳା ପରାୟେ ଖେଳାଇ ସଂସାରେ
 ସେହୁ ଜାଣେ ତୋଠାରୁ ମନ ଯାହାରି ।

(୧୧)

ମୋର କାଳରେ ଜଗତ ।
 କି ଧନୀ ନିର୍ଦ୍ଦିନୀ ଜ୍ଞାନୀ ସକଳେ ମୋହିତ ।
 ଜନକ ଜନନୀ ଦାରା ସୁତ ମିତ
 ପୀରତି ମମତା କରାଏ ମୋ ଗୀତ
 ମୋର ବଂଶୀଧ୍ବନି ଶୁଣି—ଅଛ କେ ପରାଣୀ
 ନ ହୋଇବ ବିଚଳିତ ।
 ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ବରଷା ଆଲୋକ ଅକାର
 ମୋର ଯୋଗୁଁ ଯେତେ ଅନ୍ତର ବିକାର
 ମୋର ବଳେ କାତ ଦିଶଇ ମୁକୁତା
 ମୁକୁତା ଦିଶେ କୁସୂତ ।

(୧୨)

ସତେ କି ଶୁଦ୍ଧିଯିବ ରାଣୀ
 କେ ଆଉ ଗୋଷିକ ମନ ଜାଣି ।
 କରମ କିପ୍ରାକରେ କେ ଆଉ ରଖିବ
 ତାଳବ ପିଣ୍ଡୁଷ ପୁଅ ମଣି ।
 କେଉଁ ଅପରାଧେ ହୋଇଲ ବରରୀ
 ସେହି ମମତା ପ୍ରୀତି ବନ୍ଧନ ଲଦିଲ
 ଶୁଣିଲ ନାହିଁ ଆମ୍ଭ ଶୋକ, ବାଣୀ ।

(୧୩)

ମାତା ସତେକି ଏକଥା ଗୋ ଭୁଲେ ବରଜ ଯିବ ।
 ତୁମ୍ଭ ଆଦର ସରାଗ ପୀରତି ମମତା ସବୁ ଏକାକାଳେ
 ପାଶୋରି ଦେବ ।
 ଆଉ କେ ଅଛ ମା କେ ବୁଝିବ ମନ
 କେ ଆଉ କରିବ ଏଡ଼େ ସୁଯତନ
 କାର ଆଉ ଦୁଃଖେ କାନ୍ଦିବ ପରାଣ ଆହା ବୋଲି କିଏ
 ଭଠାର ଦେବ ।
 ହସି ହସି କିଏ ପାଶେ ଆସି ବସି
 ଅନ୍ତରର ଖେଦ ଦେବ ମା ବିନାଶି
 କେବା ବିସ୍ମୟିବ ପ୍ରୀତି ସୁଧାରାଣି
 ମଲା ଦେହ କିଏ ଉଲ୍ଲାସି ଦେବ ।

(୧୪)

ମିଛ ଭାବିଲେ କି ହେବ ।
ମନକୁ ବୋଧ ଦେଲେ କି ଧଳା କଳା ହେବ ।
ତୁହି ଯାର ହୋଇଛୁ ବରଦା
ସେଇ ମୋର ଜୀବନ ସଙ୍ଗାଳି
କ୍ରହାଣ୍ଡ ଠାକୁର ଯା' ଗଳାର ମାଳି ତାକୁ ରଖିବ ଦରବ ।
ଧନମାନ ଜ୍ଞାନ ମୋର ଜୀବଜୀବନ
ସେହୁ ଏକା ହୁଏ ସେହୁ କୁହେ ମରମ
ମୋ ମନ ଜାଣେ ଯେ-ମୁଁ ତାହାକୁ ରଖେ
ତାହାରି ଗହନକଳେ, ବଲ୍ଲୀଥାଏ ନିଶି ଦିନେ ।
ସୁଧାପରି ଅନୁଷ୍ଠାନ (ତାକୁ) କେ ମାରି ପାରିବ ।

(୧୫)

ତୁ ଧନ୍ୟ ! ତୁ ଧନ୍ୟ !
କରୁଣାନିଦାନ ଧାନଜ୍ଞାନାନ୍ତର ମାୟାଚାର ବିଶ୍ୱମୋହନ ।
ସାଗର, ସମୀର, ଭୂଧର ଶିଖର ଶୁଭୁ ଚୁରର ବରଣ
ସବୁ ତୁହି ସବୁ ଶୁଣ ତୋହର ସବୁଠାରୁ ତୋର ଆସନ ।
ସବୁର ତୁହି କାରଣ, ସବୁର ତୁହି କାରଣ, ସବୁର ତୁହି କାରଣ ।

(୧୬)

କର କାମନା ତୁରି ପକେ ଆରାଧନା
ରସେ ରହୁନା ହରିନାମ ଲସନା !
କେହି ରହିନାହିଁ ରହିବ ନାହିଁ ରେ କେହି ସିଦ୍ଧ ନ ହିଁ ଜାଣେ
ମିଛ ସଂସାରେ, ବୁଲମାୟାରେ, ହେଉଛୁ ଦିବା ନିଶି ବଣା ।
ଧନ ରତନ କାୟା କାନ୍ଧନ କଡ଼ାକେ ନ ହୋଇବ ଗଣା ।

(୧୭)

ଭ୍ରମରାରେ କିନ୍ତୁ ମରୁ ଝୁରି
 ତୋର ପ୍ରଣୟିନୀ ରାଣୀ କୁମୁଦିନୀ ଗୁଣ ଗୁଣି ଗୁଣି
 ଶେଷେ ଗଲା ଝୁରି
 ହସ ଖେଳ ବେଳ ଗଲା ପରି ।
 ପ୍ରେମ ପିତାସିନୀ ଗୁଣମଣି
 ପ୍ରେମଲାଗି ହେଲି ଭକ୍ତାରୁଣୀ
 ଆଦର ସରାଗ ମମତା ଅଭାବେ ହେଲା ଯେତେ
 ମଣିହରା ପଣି
 ଝୁରି ଝୁରି ଶେଷେ ଗଲା ଝୁରି ।
 ଭାବିଲେ କି ହେବ ଗଲାକଥା
 ନିଜ କନ୍ଥାଦୋଷେ ରୁହୁଁଥା
 କିପରିର ଗତି, କାର ବା ଶକତି ପାରିବ କରନ୍ତି ଝେକି ମଥା ।
 ଶୀରଜିର ଭାବି ଏହିପରି ।

(୧୮)

ଆସ ଆସ ଆସ ପଦେ ଅଧେ ଭାଷ
 ଦେନ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଗଜବାସ
 ଚରବିରହିଣୀ, ରହିଛୁ ସଜନୀ, କଷ୍ଟରେ ତାର ମନତୋଷ ।
 କହୁନିନ୍ତୁ ପ୍ରତି, ଆଶାଏଥ ରୁହିଁ
 ରହିଥଲା ମଣିହରା ପଣି ହୋଇ
 ଆସ ଗୁଣମଣି-ଗୁରୁ ସୁବଦନୀ ଏହିନୟନାର
 ଖେଦ ନାଶ ।
 ଦିନୁ ଦିନୁ ତନୁ ହୋଇଲାଣି କ୍ଷୀଣ
 ତବ ଭାବନାରେ ଅଧୀର ପରାଣ
 ସୁଜନ ରସିକ ଅଜାଣ ହୋଇଲେ
 କେଅବା ରଖିବ କଲେ ରୋଷ ।

(୧୯)

ଯହିଁ ଯାହା ସୁନ୍ଦର ତାର ନୁହେଁ ଆଦର
ଏକି ନୂଆ ବେଉର ଦିବାନିଶି ସଂସାର
ଚନ୍ଦ୍ରମା ପରା ମଧୁର ରାହ ଗରାସେ
ପଳଙ୍କୀ ମରଇ ଶିଶିର ବିକାଶେ
କୁସୁମ କହ ରସିକ ସୁଦେ ହରସେ
ଦଣ୍ଡେ ଘଡ଼ିଏ ନ ଯାଉଁ ଧୂଳିରେ ମିଶେ
ସୁନ୍ଦରେ କି ଲାଭ ଯେବେ ନାହିଁ ସରାଗ
ଯେବେ ଦୁଇ ସମାନ ଶୀର ଆବର ଶାର ।

(୨୦)

ଏକା ଗୁଳବିନ୍ଦୁ ଜଗତ ଅନ୍ଧାର ଭାଆଁ ସ ରାତିର
ଏକା ସୁବାସବିନ୍ଦୁ ପଳାଶ ନୁହେଁ ସୁଷମ ମିଶେ ମାଟିର ।
ଏକା ମଣି ଲାଗି ପଶିର ଆଦର ଚରଳ ଆଧାର
ଏକା ମୁକୁତା ଲାଗି ସାମୁକାସିନୀ ବାମିକା ହୁଏ ବଜାର
ସାର ହୋଇଯାଏ ସାଗରର ନୀର କୋଟି କପରର
ସିନା ରତନମଣି ହୋଇଛୁ କୁଣି ଅନ୍ତରରେ ଖଣିତାହାର ।

(୨୧)

ବାଣୀ ଆଜି ପ୍ରାଣ ଭରି ହରିନାମ କରରେ
ଆଜି ନରଦେହେ ବିରାଜିବେ ଗୋଲକ ନାଗର ରେ ।
ଆକାଶରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବିକାଶେ ଚାଉଳା
ଧୂବ ଜ୍ୟୋତି ଧୂବଦେହେ ଦେଲେଣି ଦେଖା
ତାର କରପରେଶା ପ୍ରେମ ପିୟୁଷ ମଖା
ଅଣି ମୁହିଁ ଚଢ଼ୋବନେ ହୋଇଛୁ ଲେଟା
ଆସ ଯାଅ ଗାରି ପ୍ରାଣ ମନ କରାଅ ସଫଳରେ ।

(୨୨)

ଦେଖ ଶ୍ୟାମଳ ହରିତ ଖେଳ ଭସରେ

ବାୟୁ ବହୁଛି ଧୀରେ—

ତାଳେ ତାଳେ ଖେଳାଇ ଲହରିରେ କାଉଁଳିଆ ପାଟ

ମେଘ ବାଙ୍କିଛି ଶିରେ ।

ଝୁମୁ ଝୁମୁ ଝୁମୁ ଝୁମୁ ଭରସା

ଦେଖି କୃଷକ ଅନ୍ତରେ ଭରସା

କଥାରିରେ ଶିଆରି ଶିଆରିରେ

ଝରଝର ବାରିଝରେ ଚାଉଁ ଧାରାରେ—

ବାୟୁ ବହୁଛି ଧୀରେ ।

ସ୍ବାସ ଟାକିଛି କରକେ ମାଛ ଆଶାରେ

ଲାଞ୍ଜ ରଖି ଭିତରେ

କଙ୍କିଟିଏ ବସି ଧାନ ମୁନରେ

ଦୋଳି ଖେଳୁଛି ହରଷ ମନରେ

ସଙ୍ଗେ କେଉଁ ବାଡ଼ି ପିଙ୍କା ପାଞ୍ଚଗ

ପିଠେ ପଶିଆ ପଧାନ ସନ୍ତାନ ଚାଲେ—

ବାୟୁ ବହୁଛି ଧୀରେ ।

ନିଆଁ ହୁଳାଧରି, ବିରୁଦ୍ଧ ସୁମରି

ପ୍ରେମେ ନମେ ପୟରେ ।

(୨୩)

ଆଜଲୋ ମୋରି ଦିଲ ବଡ଼ା ଖୁସ୍
କାହେ ନ ଜାଣେ ଏହା ସୁନ୍ଦର
ମୁନିଆଣୀ କହିଥିଲାତ ସୁନାଦି କଥା
ମୋର କେମତେ ? ହେଉଛି ଯୋକା ବୁଲୁଛି ମଥା
ବେଟାକ ବେଟି ଖବର ନାହିଁ କୁଛି ।
ଜଙ୍ଗଲର ଦିଅଁ ସୁନାଦି ଜଙ୍ଗଲର ଦିଅଁ
ସୁମିରହିଛି ଧରି ମଣିଷ ଦିହ
ସେ ମଥା ନମାରେ ଅବଶୋଷ ? ।

(୨୪)

ଦେଖ ଗୋଧୁଲି ସମୟ, କେତେ ସୁଖମୟ
ପ୍ରକୃତି ସୁନ୍ଦରୀ ହସୁଛି—
"ଦେଖ ଦାଣ୍ଡେ ଠାବେ ଠାବେ, ହସୁ ହସୁ ରବେ
ଧେନୁ ଗଣ୍ଡିଚରି ଫେରୁଛି ।
ଯଶ୍ତିମ ଗଗନ-ଲୋହିତ କରଣ, ପର୍ବତ ଜନରେ ନୁହୁଛି ।
କାର ଟହ ଟହ ଆରା, ଜନମନ ଲୋରା, ଧର ଧର ଧରିଉଠୁଛି ।
କଳା ମେଘ କୋଳେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ପଲେ
ଧାଡ଼ି ବାଡ଼ି ଭାଡ଼ି ଯାଉଛି ।
ଜବଜାଲିକା ଗଲେକ ମୁକୁଟା ମାଲିକା
ଦୋହୋଲି ଦୋହୋଲି ଡେହୁଛି ।

(୨୫)

ଅଣ ବାପୁଆ ବୋଲି ଦେଲେ ଗାଳି

ମୋର କି ବାପ ନାହିଁ

ଆହା ବୋଲିବାକୁ ମୋର କେହି ନାହିଁ ।

ଅଭାଗିନୀ ଜନନୀ, ସେପ୍ରାଣି କଳକିନୀ

ଶୁଣି ଶୁଣି ବଧୂର ହେଲା ନାହିଁ ।

ଜନନୀ ଅସବାଦ, ବିଛୁରୁ ମୋର ହୃଦ

ଜନକ ପାବତଲେ ସିଦ୍ଧି କହି ।

(୨୬)

ଭକ୍ତ ମାନ ଧାରଣ କାରଣ ହେ ନାରାୟଣ

ଜଗତ ଜନ ରଞ୍ଜନ ପରମ ପ୍ରେମ ନିକେତନ ।

ମଧୁର ସୁର ସୁନ୍ଦର ନିଃଶିଳ ବିଶ୍ଵ ବନ୍ଦନ

ଆନନ୍ଦ କର ସୁଗନ୍ଧ ଦେନ ଭକତି ଚନ୍ଦନ ॥

କଞ୍ଚ ଆନନ୍ଦ କୁଞ୍ଜ କୁସୁମ ମଞ୍ଜୁଳ ମନରଞ୍ଜନ

ସୁଖ ଦୁଃଖ ପୀରଣି ଲାଳସା ପାଦପଦ୍ମ ବିମଣ୍ଡନ ॥

(୨୭)

କହୁ କହୁ ଜନନି, ତାର କେମନ୍ତ ଦୂର, ତାର କେମନ୍ତ ମୃଦ

ତାର କେମନ୍ତ ଭାବ-ଚାର କେମନ୍ତ ବୁଝ-କେତେ ଜାଣନ୍ତି

ଠାଣି ।

ଗଭିର ଶୂନ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଶୁଣେ ନି ନାହିଁ
 କାନ୍ଦିଲେ ବିକଳେ ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦେ କି ନାହିଁ
 କେବଣ ଠାଲି, କହୁ ମିଳିବେ ସେହି, ମୋର ପ୍ରହାଣ ସାରି
 ନାହିଁ ଭଜ ନୀତି ଭେଦାଭେଦ ବିହୀନ ନାହିଁ
 ଧନ ଦିବ୍ୟ ଶୁଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ସମାନ ସୁଖ ।
 ଗହନ କନ ପ୍ରାନ୍ତର ଗିରି ସାଗର
 ନାହିଁ ଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ କରିବି ବାହାର,
 ପ୍ରାଣକୁ ମୋର, ଶାଶେ ବିକଳ ଶର, ସେହି ବିମାତା ଚିତ୍ତ
 କିନା ପ୍ରତିକାର ମୋର ନାହିଁ ଆହାର
 ମନ୍ତ୍ରର ସାଧନ ଅବା ନିବ ପରାଣୀ ॥

(୨୮)

ପରଲୋକ ଖୋଜିଲେ ଯେ ପରମାତ୍ମ ସତେ ଅପଣା ଦେହେ ।
 ଯେ ଚିତ୍ତ ଦେଖି କାନ୍ଦେ ହୋଇ ନିଜଶିରି ନ ରହେ ।
 ମନ୍ତ୍ରର ଉଦ୍ଦାରନ, ଜଗତ ଜନ ଜୀବନ
 ଭେଦାଭେଦ ନ ଦେଖେ ମନ ସମାନ ଭାବେ ଶାନ୍ତି ବହେ ।
 ଧନ ମାତ୍ର କିଭଳି ଲୋଭ-ବିଜେକର ବାସିବରଜେ ।
 ଧନ ଅଶା ପୁରଇ ନାହିଁ ନରଇ ଫୁଣି କଳହା ମୋହେ ।

(୨୯)

ସୁନା ପଞ୍ଜୁରୀ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା ପଳାଇ କେତେ ଅଳ୍ପ ଲୋ ଶୋଭ
 ଯେତେ ଅଳ୍ପ ଖେଳିବ ନାହିଁ ।

କି ଶୁଭ ଶୟନ ମାନସ ମୋହନ ଅଳସ ସୁପନେ ମଜନାହିଁ
 ନୟନ ପିମ୍ପୁଷ ବାଲୁଅକୁ ସିନା ଅନ୍ତରେ ଗରଳ ପାରିନାହିଁ
 ମାତିଥିଲୁ ସୁଖ ସରାଗେ
 ତୋଠାରୁ ସୁଖୀ ନାହିଁ ଲୋ ରବେ
 ତୋର ଗରବ ଶଙ୍ଖାଳି ଭରାଭରା ଏବେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦିନ
 ସରିବ ନାହିଁ ।

(୩୦)

ଲାଜମାନ ରୁ ସରମ ଭୁଲୁଲୀ ମୁଁ ଶୁଣି ଅସିଲୁହେ ।
 ବଞ୍ଚେ ବଞ୍ଚେ ଏକାକୀ ଭବାସିନୀ ଭବରୁଣୀ ପରା
 ବୁଲୁଛୁହେ ।
 ପିରତି ପିମ୍ପୁଷ କାଞ୍ଚନ ଥାଳ
 ଜଗତ ମଣ୍ଡଳ ମୁକୁତା ମାଳ
 ଭୁଲୁଲୀ କିବାଳିଣୀ ରାଜ ରାଜ (ଭୁମ୍ଭ) ଭାବନାରେ ଗୋଳ
 ଯାଉଛୁହେ ।
 ଭୁମ୍ଭେ ଭାନୁ ମୁହିଁ ଫକଜ କଳକା
 ଭୁମ୍ଭେ ଗୁରୁ ମୁହିଁ ବୁମ୍ଭେ ଲଳିକା
 ଭୁମ୍ଭେ ରାଜା ମୁହିଁ ସେବକ ଭୁମ୍ଭେ ଦୃଢ଼ା ଆଶା ମନେ
 ଯୋଷୁଛୁହେ ।

(୩୧)

ଜାହିଁ ଅଛି, ନବନୀରଦ ଚରଣ ଦନଶ୍ୟାମ,
ଜନନ ନୟନ ଅଭରାମ, କିନ୍ତୁ କରୁଣା ଭଣା ନ କର ।
ତୁମ୍ଭେ ଲାଗି ଭାବି ଭାବି ବୈରାଗୀ
ସଂସାର ସରାଗ ପରିତ୍ୟାଗୀ
ଜନନୀକ କରନ୍ତି ହୃଦୟାଗୀ
ମୋର ସ୍ନେହ ପସରା, ଯେତେ ମାଣିକ୍ୟହରା,
ତାର ଜଗତ ସାରା, ତୁମ୍ଭ ଅନ୍ଧାର କାରା
ଦ୍ରବ୍ୟାଶ୍ରୟାକୁର, ଅନ୍ତର ଆତ୍ମୀୟ କର କର ଶୋକ ତାପ
ବେଦନା ଦୂର ।

(୩୨)

ଛାଃ ଛାଃ ଛାଃ ଦାସୀ ତୁମ୍ଭେ ଚରଣ ବିନା
ଜାହିଁ ମୋ ଆଳ ଲାବନୀ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରେମ ସୁମନା ।
ତୁମ୍ଭେ ମୋ ଗଳାର ମାଳ
ମୁକୁତା ହରା ପିତୁଳ
ପରମ ପ୍ରେମ ଶିକୁଳି ମୁକତି ବାନା
ତକୋରୀ ତକୋର ତୁମ୍ଭେ କୁମୁଦ ଚନ୍ଦ୍ରମା
କୁଆଁରୀ ଗୁଳ ଭବିଷ୍ୟ ନିଶା ସୁଷମା ।

(୩୩)

ପରଶମଣି ପରଶୋ କାଞ୍ଚନ ଆଉ । ବିକାଶେ
କେଲେ କିମ୍ବ ତନନ ପାଲଟେ ମଲୟ ପ୍ରକାଶେ ।
କୁସୁମ ପରଶୋ ପଟ୍ଟ କୁମ୍ଭର ଦେବତା ପାଦ
ସାଧୁସଙ୍ଗେ ଅସାଧୁ ସାଧୁତା ଲଭଇ ନିମିଷେ ।

(୩୪)

ଝର ଝର ଝରି ପଡ଼ୁ ପାଲଟି ନୟନୁ ବାରି
ତର ତର ଅନ୍ତରରେ ଅନୁକାପ ଦେଇ ଘାରି ।
ଗୋଟି ଗୋଟି ଫୁଟି ଉଠୁ ଅଶ୍ରୁ କଥା
କୋଟିଗୁଣେ ବଢ଼ିଯାଇ ମରମ କଥା ;
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ମନେ ମନେ ଶୋକ ତାପ ଅଭିମାନେ—
ଉଦାନଳ ଜଳ ଜଳ ବୃଦ୍ଧମଣି ଦେଉ ମାରି ।

(୩୫)

ନବରସେ ରସିନୀ ସକା ସହି ।
ରୁପଭୁଷା ଉପମା ନାହିଁ କାହିଁ
ଭୁବନ ମନ ନିଏ ମୋହି ।
ନରୀନା କଣୋରି ଘୋସଙ୍ଗେ କେ ସରି
ବାସ ଫୁଟି ପ୍ରକାଶ କୁମ୍ଭ ଦୂର ।
ବେଉଁ ସୁବା ନାଗର, ହେବ ଶତ୍ତ ଚକୋର
ଅଳ ମଣ୍ଡିକୁ କାର କିଏ ସେହି ॥

(୩୭)

ଆସ ଆସ ନିବାସ ହୃଦୟେଶ କାତରେ ଖୋଜେ ଦାସ ହେ
 ପୀତବାସ ଅଧୀର ମାନସ ସାର ସାକ୍ଷୀ ତୁ ଆସ ହେ ।
 କମଳ ନୟନ କୁସୁମ ସୁଷମ କରିଛୁ ଚରଣ ହେ
 ଗୋଟି ଗୋଟି ତୋଳି ଗୁଡ଼ିଛୁ ଏ ମାଳି ବୋଲିଛୁ ଚନ୍ଦନ ହେ
 ଦେବିବୋଲି ତୁମ୍ଭ ପଙ୍କଜ ଚରଣେ ଧରିଛୁ ଯତନେ
 ପରାଣ ବାକିବ ନାହିଁ କି ସରାଗ ରହିଛୁ ଗୋପନରେ
 ନାଗର କର ସୁନ୍ଦର
 କୋଶରତ୍ନପତି ନିଜିତ ରୂପକୋଶୀ ଶଶଧର ସୁରୂପ
 ଆସ ଆସ ବିରସ ମାଦସ ସରସ କର ହାସରେ ।

(୩୮)

କାହିଁ ଅଛୁ ହରି, କାନନ ବିହାରି
 ଦାସୀ ମନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି ବଂଶଧାରୀ
 ନାକୁଛୁ କାତରେ, କାନନ କାନ୍ତରେ
 ଶୁଭୁନାହିଁ ଅରେ ମାଧବ ମୁରାରି ।
 କୃପାଦିଧି ହୋଇ କୃପଣ ହୋଇଲେ
 କା'ଆଗେ କହିବି ହରି କରମ ପଡ଼ିଲେ
 କ'ନ୍ତୁ ବିକଲେ, ତୁମ୍ଭେ ନ ଢାରିଲେ
 କେ ଅଛୁ କା'ଠାରୁ କହିବି ଶୁଭାରି ।

(୩୮)

ଝର ଝର ଝର ଝର ତଟେନୀ ଝରେ ଗିରି କନ୍ଦରେ ମନ୍ତ୍ରସମ୍ପାରେ
ଗନ୍ଧାର ଗରଜନେ ସିନ୍ଧୁ ନାଦକରେ ଝୁଲୁଳଇ ପ୍ରେମ
ହେଲେଲେ

ହରେ ମୁରାରେ କରୁଣାଧାର ସଂସାରେ ।
ଶୁକ୍ରପିକ କାଳ କେ କା ରବ ମୁଖରିତ
ଚନ୍ଦ୍ର ଅଟବି ବିହାରେ
ଶ୍ୟାମଳ ଶସ୍ୟଶାଳା କମଳାଲୟ ମଳୟ ମରୁତ
ମନହରେ !

(୩୯)

ଏକଳ କାମକରି ସିନ୍ଧୁମରି ଯେ ଦୁଃଖ କାନ୍ଦୁଥିବ
ତୋଷଣ ସୁମରି ସୁମରି ଝୁରି ଝୁରି ଭାଲୁଥିବ ।
ଜନମିଲ୍ଲ ଯେବେ ଜନମନ ହରି

କାନ୍ଦିଲୁ ତୁ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖା ଦୁଃଖିନୀ
ହସିହସି ଯିବୁ ଜଗତ କଳାଈବୁ କେହି ନ ବୋଲିବେ
ଭଲହେଲା ।

ନୟନୁ ନୟନୁ ଲୋଚକ ଝର ଝର ଝରୁଥିବ ।
ଦିନ ଦୁଇଟାର ନାଟ ଲାଗିଛି କେହିନି ନୁହଇ କାହାର
କେତୋର ମାତା, କେତୋର ପିତା ପତ୍ନୀ ସୁତ ପରିବାର
କା ଲାଗି ଅନୁରାଗି ଭାବି ଭାବି ହେଲୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠପାଶୀବ ।

କେତେ କାଳ ପାଇଁ ସୁଆଙ୍ଗ ସାଜିଛୁରେ

କେତେକାଳ ରହିବ ଏ ଛଇ

କା ଲାଗି ନିଜେ ଗୋଡ଼ାଉଛୁ ପଛେ, କାହାଲାଗି

ଦେଉଛୁ ଦହି

ପୋଷାକ ଓଳାରି ପିନ୍ଧିଲେ

କେହି କାହାର ନୋହିବ ।

(୪୦)

ମଧୁର ଏବଂ ମଧୁର ମିଳନ

ହୁଲାଇଲୁ ଦିଅଲେ ।

ସୁବଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଗଳ ମିଳନ

ସୁଗଳ ବିବାହଲେ ।

ଧରା ମଣିଷା ଚରୁଣୀ ଜୋଷା

ଲାବଣ୍ୟ ଦରଶ କାଞ୍ଚନ ବେଶା

ସାରସ ନୟନା ସରସ ଗୋରସେ

କାଷାରସ ଦେହଲେ ।

ପାଉଛୁ ନାଗରୀ ନାଗର ସୁନ୍ଦର

କୋଟି ରତି ପତି ନିଦି ସୁଧା କର

ସାଗର ସମୀର ଭୁଧର ଶିଖରେ ଝୁଲୁ ଶବ୍ଦଲେ ।

୪୮୭୧.୫୫ / ୫୨୭୭

IN ୧୫୫୭ ୪୮୫୭

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକମାନ

କଲିକତା ଉତ୍କଳପ୍ରେସ, ୮, ସେଣ୍ଟ ଜେମସ ସ୍କୋୟାର ବହୁବଳାର

ଓ ବରଜା ପ୍ରେସ, ଯାଜପୁର, କଟକ

କନ୍ୟା ବରଜା ସମୀପ ସମାଜର ଶିକ୍ଷକ, ଯାଜପୁର, କଟକ

ଏହି ଠିକଣାରେ ମିଳିବ ।

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ ଗୀତାବଳୀ

ଟ ୦ ୪/୨

ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରପୁର

ସହସ୍ର

ଉତ୍କଳପୁର ବଧ

"

ସୀତା ବନବାସ

"

ଦଶାବତ

"

PRINTED BY M. L. MAHARANA,

UTKAL PRESS, 8, ST. JAMES SQ. CALCUTTA.

1921.

